

GIẢI BÀI NHỮNG CÂU HÁT VỀ TÌNH YÊU QUÊ HƯƠNG, ĐẤT NƯỚC, CON NGƯỜI

Câu 1:

a. Ý kiến b và ý kiến c là đúng.

- Khác với những bài ca dao trong phần "Những câu hát về tình cảm gia đình" mà chúng ta đã học, thường có lời của một người và chỉ có một phần. Bài ca dao này có hai vế đối và đáp.

Phần đầu là lời chàng trai và cô gái.

Phần sau là lời người con gái đáp lại lời đố của chàng trai.

- Đây là hình thức khá phổ biến trong ca dao – dân ca. Mục đích thử tài nhau, thường được sử dụng vào những dịp lễ hội hoặc vui chơi trong lao động.

Ví dụ:

- Đêm trăng thanh anh mới hỏi nàng.

Tre non đủ lá, đan sàng nên chăng

- Chàng hỏi thì thiếp xin vâng.

Tre non đủ lá, nên chăng hỏi chàng? ...

Câu 2:

Trong bài 1, chàng trai và cô gái lại dùng những địa danh với những đặc điểm của từng địa danh như vậy để hỏi - đáp nhau, vì đây là lời mà các chàng trai và các cô gái hát giao duyên trong chặng hát đố – chặng hát thử tài hiểu biết của nhau về lịch sử, địa lí,... của các vùng miền.

Những địa danh trong bài 1 là những địa danh ở vùng Bắc Bộ nước ta. Nó gắn với những đặc điểm lịch sử, địa lí, văn hoá của nhiều vùng đất. Người hỏi đã chọn được nhiều nét tiêu biểu để đố, trong khi đó, người đáp cũng trả lời rất đúng. Cuộc hỏi đáp diễn ra như vậy chính là cơ sở để các chàng trai và các cô gái bày tỏ tình cảm với nhau.

Câu 3:

a. Cụm từ "Rủ nhau" đứng ở đầu bài ca dao có ý nghĩa.

- Người ta chỉ "Rủ nhau" khi giữa mọi người có mối quan hệ thân thiết gần gũi.

- Mọi người cùng có chung ý muốn, sở thích.

- Điều mà khiến cho mọi người "Rủ nhau" phải có sự hấp dẫn hứng thú, không thể không đi, không thể không làm, niềm háo hức của người làm cảnh.

b. Cách tả của bài ca dao

- Không miêu tả cụ thể mà liệt kê những địa danh và những thắng cảnh nổi bật.

- Ý nghĩa: vẻ đẹp của cảnh là vô cùng phong phú, đa dạng.

c. Cảm xúc gợi lên từ cảnh.

- Đây là địa danh nổi tiếng bậc nhất của chốn kinh kì ngàn năm văn vật, đã đi vào máu thịt tâm hồn của mọi người.

- Cảnh vừa có hồ (hồ Hoàng Kiếm) vừa có đền (đền Ngọc Sơn) vừa có cầu (cầu Thê Húc) lại vừa có Đài Nghiên, Tháp Bút, một quần thể thiên tạo và nhân tạo hài hòa với nhau, làm cho cảnh không chỉ hữu tình mà còn rất thiêng liên bởi yếu tố văn hóa và lịch sử.

d. Câu hỏi kết thúc bài thơ.

- Gợi nhắc đến công lao của cha ông đã tạo dựng nên thắng cảnh.

- Đó còn là lời nhắn nhủ con cháu cần phải có trách nhiệm bảo vệ, giữ gìn và xây dựng để cho đất nước ngày càng đẹp hơn.

Câu 4:

Cảnh trí xứ Huế trong bài 3 được tác giả dân gian phác họa qua vẻ đẹp của con đường. Đó là con đường được gọi nên bằng những màu sắc rất nên thơ, tươi tắn (non xanh, nước biếc). Cảnh ấy đẹp như trong tranh vẽ ("tranh họa đồ") – ngày xưa cái gì đẹp thường được ví với tranh (đẹp như trong tranh). Bức tranh xứ Huế như thế vừa khoáng đạt, lại vừa gần gũi quây quần. Biện pháp so sánh vẫn là biện pháp tu từ chủ đạo tạo nên vẻ đẹp trong những câu ca dao này.

Đại từ "Ai" trong lời mời, lời nhắn gửi ("Ai vô xứ Huế thì vô") là một từ phiếm chỉ (đa nghĩa, có thể chỉ trực tiếp người mà tác giả quen nhưng cũng có thể hiểu đó là lời nhắn gửi đến mọi người). Lời mời ấy vừa có hàm ý tự hào về cảnh thiên nhiên xứ Huế, vừa như muốn chia sẻ nó với tất cả mọi người.

GIẢI BÀI NHỮNG CÂU HÁT VỀ TÌNH YÊU
QUÊ HƯƠNG, ĐẤT NƯỚC, CON NGƯỜI

Câu 5:

- Dòng thơ 12 tiếng thay vì 6 tiếng và 8 tiếng (lục, bát) mà chúng ta vẫn thường gặp ở các bài ca dao khác.
- Sử dụng nhiều biện pháp nghệ thuật: đối xứng, điệp ngữ, đảo từ:
 - + Đứng bên ni đồng – Đứng bên tê đồng -> Điệp từ và đối
 - + Mênh mông bát ngát – Bát ngát mênh mông -> Đảo điệp
- Ý nghĩa tác dụng:
 - + Làm tăng thêm sự rộng lớn mênh mông của cánh đồng.
 - + Thể hiện sự sống căng nòng, tốt tươi của cánh đồng đang thì con gái.

Câu 6: Hai câu cuối của bài 4 có nhiều cách hiểu. Cách hiểu phổ biến hơn cả cho rằng đây là hai câu ca dao miêu tả vẻ đẹp của cô gái. Trước cánh đồng mênh mông, bát ngát, hình ảnh cô gái có vẻ nhỏ bé nhưng cô chính là người làm ra cánh đồng "mênh mông bát ngát" đó, và hình ảnh của cô "như chèn lúa đồng đồng - Phất phơ dưới ngọn nắng hồng ban mai" thật đẹp, vẻ đẹp kết tinh từ sắc trời, hương đất, từ cánh đồng "bát ngát mênh mông" kia.

Câu 7: Theo cách hiểu trên thì đây là lời chàng trai đang ngắm cô gái đứng trên cánh đồng. Chàng trai thấy cánh đồng mênh mông bát ngát và thấy cô gái hồn nhiên, trẻ trung, đầy sức sống. Nhưng ngoài ra, còn có cách hiểu khác cho rằng đây là lời của cô gái. Đứng trước cánh đồng "bát ngát mênh mông" rộn ngợp, nhìn đâu cũng không thấy bờ, cô gái cất lên những tiếng than về thân phận nhỏ bé, vô định.